

Nro. 16.

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS AP. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.**

Indult Kétszől, Kedden Augustus 25-ik napján
1807-ik éltendőben.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Török Birodalom.

A' Török tengeri fő vezér Kapudan Bascha és Orosz Vice-Admirális Siniavin között Jul. 1807 napján történt tengeri verekezésnek további környül-állításait ekképpen adják elő az újabb tudósítá-sok: — „

A' verekezés Lemnos és Montesanto között esett, és leg nagyobb vakmerőséggel 8 órát tart-ván az Orosz hajós seregnek tökéletes győzedel-és végső végezésével végződött-el. Az Orosz hajós se-reg 22 hajókból, a' mellyek között 10 Linea ha-jók, a' Török hajós sereg pedig 18 hajókból ál-lott, hanem a' mely utólsók között 12 Linea ha-

jók voltak, A' Törökök 1200 embert vesztettek. Bekir-Bey nem esett-el, mint a' közelébbi levelek szerént iródott, hanem a' maga Capitana nevű hajójával egyetemben elfogattatott. Négy nagy Török hajók jutottak az ellenség kezére, három elégett, kettő a' part mellé kergettetvén oda tsapódott. A' Török fő vezér Seid Aly, noha a' keze megsebesítettett, és az ő 110 ágyus, igen szép három emeletű hajójának főbb arbotzfája, még mingyár az ütközet kezdetében egy bombi által özfze rontatott: rendkívül való vitézséggel viselte magát. Utoljára 5 Orofz hajók közzül vágta ki magát hajójával, a' mély úgy özfze lövöldöztetett, hogy azt azután kötélnél fogva kellett Imbroshoz vontattatni. Contre Admirális Scheremet-Bey három Török Kapitányokkal egyetemben, a' kik az ő vezérlése alatt volt Ofztályhoz tartoztak, a' verekedés végződése után azonnal fővételre ítéltettek és meg is ölettek, azért, hogy a' verekedésben nem részesültek úgy, mint kellett volna. Seid Aly csak nem régiben lépett volt az Algieriai szolgálatból a' Porta szolgálatjára által, a' hol igen hirtelen elő menvén és Kapudán Baschává neveztetvén, azt tartják, hogy ezen rendkívül való hamarsággal történt előmenetele által ingerelte irigységre Scheremet-Beyt, a' ki ezért mostanában irigységből nem segítette őtet úgy, mint kötelessége hozta volna magával.

Nagy Britannia.

A' Parlamentomi vetélkedések a' napokban nevezetesek voltak, mint a' többek között a' következő özfzefszellalkozásokból kitetszik:

Előadván Minister Canning, hogy más Hatalmaságok között Prufzsiának is bizonyos summa pénz ígértetett volna, azért hogy ő is 10000 embert küldjön a' Swéd Pomeraniába öfzszegyülekezendő Szövetséges ármadiához, az ő előadására így szollott Whitbread: En azt kívánom, hogy a' Prufzsiával való segedelembéli Kötésnek feltételei terjesszessenek ezen Ház' eleibe. Mi végre léptünk mi Prufzsiával segedelembéli Kötésre, akkór, mikor már láthattuk, hogy az ő elgyengült hadi ereje semmi hafznot nem fogna tenni? — „Ez a' segedelembéli Kötés (így felelt Canning), még most nem terjesszödhetik a' Parlament eleibe. Mi azután ígértük ezen segedelempénzt Prufzsiának, minekutánna Báró Hardenberg a' Ministérium kormányozójává vissza tétetett, és minekutánna tökéllétesen meggyőzöttünk a' felől, hogy a' hajótörést szenvedett Prufzszus Kints, az ő Berlinből lett elvitejtetése után egézfizzen elfogyott légyen. Prufzsiának, a' Generális Hutchinson tudósítása ízerént még ekkór is jó számú hadi ereje volt. Egyéb eránt, akár minémű következése lett is ezen szerentsétlen táborozásnak, elég az a' dologhoz, hogy Angliának nem kitsiny világalztalására szolgálhat legalább az, hogy az ő segedelme által a' Colbergi őrző sereg két versben megmentetett.“

Whitbread így felelt: Váratlan dolog volt-é Ministereink előtt a' szárazon folyt dolgoknak ilyen fordulások? avvagy kihozhatták-é ők azt a' Lord Hutchinsontól vett tudósításokból? — Az igaz (ügy mond Canning) hogy Lord Hutchinson alkalmatosságot adott nekünk annak általlatásá-

ra, hogy, ha bizonyos dolgok előre meg nem történének, és addig egy közönséges ütközet talán előfordulni, ezen ütközet gyaníthatóképpen el fogna veszni. Hanem ezt a közönséges ütközetet el akarták kerülni Szövetségeseinknek seregeik. A' mi előbbeni Ministereink minden szálító hajóinkat elbotsátották vala: mostani Ministereink ellenben, bár mi félelmesek voltak is a' Lord Hutchinson tudósításai, minden igyekezeteket arra fordították, hogy pénzrel és seregekkel a' száraz Európának minden ki telhető segédelmére leheffenek.

Whitbread így folytatta szavait: Ha az Oroszok, a' kiknek leg jobb módok, és alkalmaztasságok lehetett volna arra, hogy önnön országaikból elégséges segédelmet hívjanak magokhoz, az alatt, míg a' Frantziáknak a' magok határjaikról oly megszűt-utat kellett tenniük, ha mondom az Oroszok egy közönséges ütközetet ki nem állhattak: így kétségkívül oda kellett lenni minden reménségnek; 's ezen esetben az Anglus seregeknek a' száraz földre való általevezések is késő és haszon nélkül való lett volna. —

Lord Castlereagh, ekképpen beszélt: — „A' Gen. Lestocq vezérlése alatt lévő Pruszus sereg minden környülállások között és minden tsatázásokban jól viselte magát. Midőn mi segedelembéli Kötésre léptünk Pruszsziával, ennek hadi ereje még ekkör, a' Sléziában és Swéd Pomeraniában fekvő tsoportokkal, és az ujjonan össze gyűjtetett katonasággal egyetemben, 90 ezer emberekből állott. Swétzia azt kívánta tőlünk, hogy kiáltképpen loyasságot szállítsunk által a'

száraz földre: hanem nekünk, lovasság szállításra alkalmas hajónk, az előbbeni Ministerium Administratziójának vége felé, egygyetlenegynél több nem volt. Ha előbbeni Ministereink a' száraz Europa és Anglia között való öfzfekaptsolta-
tást tovább is fenn akarták tartani: el kellett-e a' szállító hajókat hotsátani? A' mostani Ministerek semmit kész állapotban nem találván, mostannál előbb a' száraz földre expeditziót nem küldhet-
tek. Az előbbeni Ministerek bünös hibákat ejtet-
tek, az által, hogy a' száraz földre hamarább se-
gedelmet nem küldöttek. Az Orosz Birodalom a'
mi egygyütt való munkálódásunkat várta, és a'
magáét ahoz alkalmaztatta. Megjelenhettek vol-
na-e a' Wistula tulsó részein a' Frantziák olyan
nagy számmal, ha Mintstereink másképpen tse-
lekedtek volna? — Völt Minister V. i n d h a m
azzal mentette az előbbeni Ministereket, hogy ha
szintén ezek, által küldötték volna is a' száraz
földre az expeditziót, ez ott, csak mint a' ten-
gerben egy tsep víz, annyi, és minden haszon
nélkül való lett volna.

Az után ismét Minister C a n n i n g fogott be-
szédhez: — „Nekünk, úgy mond, azt hányják sze-
münkre, hogy Pruszfiának segedelempenzt igér-
tünk, akkór, midőn már minden Hatalmát elvesz-
tette vala. Hanem, mikor kell Szövetségesein-
ket segitenünk? nem a' szükségnek idején-e?
Pruszfiának p h y s i c a i erejét ugyan kétségsbe
hozhattuk: hanem a' szívet és indulatját nem.
Az Eylaui ütközettől fogva az utolsó (Friedlandi)
fatalis ütközetig, a' melly a' szárazon való hada-
kozásnak véget vetett, három versben vetette víz-

Iza a' Pruszsus Király meghatározott módon, a' néki ajánltatott békefféget. Három versben tétett néki ajánlás affelől, hogy minden birtokai vissza adattatnak : hanem a' Király tsak Szövetségeseivel egygyütt akart alkudózásba elegendni. A' mi az Orosz Birodalmat illeti, ez semmi penzbéli segedelmet nem kívánt töllünk, tsak azt az engedelmet kérte ki, hogy Angliában egy summa pénzt vehessen-fel költsön. A' minket megelőzött Ministerek egyátallyában nagy elmeilőzések által tették vétkeffé magokat. Melly roszsz vélekedésnek kell a' száraz Európában Nagy Britanniának utóbbi magaviselete felől uralkodni! Ha az Orosz Császár a' következendőket találja mondani a' Nagy Britanniai Követnek : Miért nem voltatok hozzánk segodelemmel ? Frantzia országnak gyengülése a' ti hafznotok lett volna ; ti mindazonáltal minden terhet réánk igyekeztetek taszítani. Nékünk egy rélzint azokkal a' Frantzia seregekkel kellett tsatáznunk, a' kik a' ti országotokkal általellvben fekvő Frantzia partokról jöttek ellenünk a' tsatázó mezőre ; és ezektől kell hallanunk, hogy Anglia még tsak egy demonstrziót (hadi fenyegetődző mozdulást) sem tett ő ellenek, hogy az által nekünk valamely könnyebbséget okozott volna — ha mondom, ekképpen talál az Orosz Császár a' mi nálla lévő Követünkhöz szollani ; mit fogunk néki felelni ? Ugy viseljük-é magunkat eránta, miat illetet volna, hogy egy barátságos Hatalmasság eránt viseljük ? Látván az Orosz Birodalom, hogy semmi segedelmet nem küldünk néki, és hogy a' Britanniai minden ígéretek, üressék volnának : békefféget kötött. Az

utolsó Coalitio olyan módon végződött-el ránk nézve, mint a' melly egészen különbözik az előbbeniektől. Ezekben a' száraz Europai Hatalmalfogok ígéreteiknek teljesítésétől elállván, minket magunkra hagytak: a' mostaniban is magunkra hagytak, de nem szegtek-meg ígereteiket, szavokat, és hiteket. —

„Ha így van a' dolog (mond Whitbread), ha ilyen vétkekhe elegyítették Ministereink magokat, processust kell ellenek inditanunk.“ — „Én csak azt erőssítem (felel Minister Canning) hogy az én előttem volt Ministerek, rosszul viselték magokat, és a' száraz Európának kárt tettek: egyéb eránt a' nem az én kötelességem, hogy pert indíttassak ellenek.“

D á n i a.

Koppenhágából Aug. 4-ik napján. Az Angliai nagy hadi hajós seregnek első Osztálya, a' melly 26 kisebb vagyobb, u. m. 13 Linea, 12 Fregát és egyéb apróbb hajókból áll, tegnapelőtt a' Sund mellett megjelenván, annak fő vezére Adm. Gambier azonnal egy Követ-tisztet küldött-bé a' Kronenburgi Swéd Komendánshoz, kérdést tétetvén, hogy bévezhetne-e az Anglus hadi hajós sereg minden akadály nélkül a' Sund szorosán. Azt felelyén a' Swéd Komendáns, hogy neki semmi parantsolatja nem volna az Anglus hajós sereg' akadályoztatására, ez azonnal béindult a' Sundba, és annak közepetáján vasmatskáit kihányván, ott déltájban megállapodott. Az Admirális Gambier veres zászlója a' Wallis nevű 98 ágyus, a' Sir Home Popham és Sir Sidney Smith

248
249
Contreadmirálisti két zászlóik pedig, egy-egy 74
ágyús hajókon vannak kifüggesztetve. Ma reg-
gel felszedvén ezen hajós sereg vasmatkáit a'
Sundból tovább evezett az úgy nevezett Napkele-
ti tengerre. Nagyító üvegekkel jól láthatni tor-
nyainkról és magossabb házainkról. Azt halljuk,
hogy már a' hajós sereg' második /Ofztálya is
megérkezett a' Sund mellé. Még ma sem tud-
hatjuk semmi bizonyos czélozását ezen nagy An-
glus hajós seregnek. Sok féle bizontalan hírek
folynak felőlle. Némelyek úgy itélnek, hogy Carls-
crona, mások hogy az Orosz kikötőhelyek felé
evez. Még eddig úgy látszik, hogy Dánia ellen
nintsen semmi ellenséges czélozása, leg alább a'
Dánus hajós seregnél semmi a' féle mozdulások
nintsenek, a' melyből azt lehetne kihozni, hogy
az Anglusok által való megtámadtatástól fél.

Pruszszia.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Memelből Julius 26-dikán. Innen ilyen
Proklamazio intéztetett azon tartományoknak és
vidékeknek lakosaikhoz, a' melyek a' Tilsiti Kö-
tés ereje szerént a' Pruszsziai Monarchiától el-
szakasztódtak: — „

„Régi Marknak túl az Albison lévő része,
Cobus, Magdeburgnak túl az Albison lévő része,
Mansfeld, Bayreuth, Hildesheim, Goslar, Pader-
born, Halberstadt, Wernigerode, Münster, Min-
den, Napkeleti Frisia, Eichsfeld, Erfurt, Quedlin-
burg, Marki Grófság, Essen, Elten, Verden, Ra-
vensberg, Hohenstein, Tecklenburg, Lingen, Mühl-
hausen, Nordhausen Treffurt etc, Blankenheim,
Danzka várossa, és a' Culmi vidéknek által en-

gedett réfzei! esméritek, hűséges tartományaimnak, vidékeimnek, és városaimnak lakosai, az én erántatok viseltető indúlatomat, 's a' tavalyi esztendőbéli történeteket. Az én fegyvereim elgyengültek a' fzerentséltenség alatt: ármadiám utolsó maradványának iparkodásai haszontalanok voltak. Birodalmamnak utolsó határszélére vissza nyomattatván, 's az én hatalmas Szövetségem maga is fegyvernyúgvásra és békeffélgötésre kényszerítettvén, nem vala egyéb hátra mit tennem, hanem hogy az Országnek a' hadakozás in-ségei után a' tændesség visszszatérését ohajtsam. Kéntelen valék olyan békefféget kötni, a' milyent a' környülállások előmbe irtak. Az, réám és az én Házamra, sőt az Orzágra is, leg keservesebb áldozatokat vetett. Azoknak, a' miket századok, és derék Ösök, Kötések, egymás eránt viseltető fzeretet és bizodalom özfíze tsatóltak vala, el kelle egymástól szaggattatni. Az én és enyimek iparkodásaink, hijába valók valának! A' történet parantsól, az atya megváltk a' magá gyermekeitől! Én feloldozlak titeket minden erántam és Házam eránt való alattvalói kötelesség alól. Forró indúlatlaltal való jó kívánságaim kísérnek benneteket tartományaitoknak ujj Urához; legyetek eránta az, a' mi erántam voltatok. Semmi féle történet, semmi erő, ki nem fogja emlékezeteteket az én és az enyimek sziveinkből törölni! Költ Memelben Julius 24-kén, 1707-ben. — „

„Fridrich Wilhelm.

A' Királynak egyéb újj Rendeléseik között olvasuk továbbá: hogy a' Déli és Ujj Napkeleti Prusz-

fzia nevezetek alatt volt Lengyel tartományokból való születésű Pruszás katonák, köz emberek, altisztek, mostani uj Jurokhoz a' Szakszoniai Királyhoz szabadon haza mehetnek; és hogy ő Pruszai Királyi Felsőge a' maga eddig volt Pétersburgi Követjét Gróf Goltzot nevezte légyen a' maga Valóságos Státus - Ministerévé.

Frantzia Birodalom.

Párisból Aug. 10-kén. A' Frantzia Birodalom Nagy Tisztjei és Ministerei között ilyen változások történtek: A' külső dolgokra ügyelő Minister Hertzeg Benevent Vice-Nagy-Választóvá — ennek helyébe Belső Minister Champagny Külső Ministerré — ennek helyébe pedig Status-Tanátsos Cretet Belső Ministerré —

„Továbbá: az eddig volt Hadi Minister a' Neufchate li Hertzeg, Vice-Nagy-Connetabelé — s ennek helyébe Ofztályos Generális és Státus-Tanátsos Clarke, Hadi Ministerré nevezettek.

Warschauer Hertzegség.

A' Warschauer Hertzegség Constitutiójának folytatása:

IV-ik Titulus. 19) A' Diétáról. A' Diéta két Kamarából áll, t. i. az Első vagy a' Szenátorok, és Második vagy a' Követek Kamarájából. 20) A' Diéta minden két esztendőben öfzfegyül egyszer Warschauban, a' Királynak meghívó levelében meghatároztatandó időre; az ő ülései nem tartanak tovább 14 napnál. 21) Az ő tanátskozásai

az adóknak és Finantziának törvényére, a' polgári és büntető törvényeket illető változásokra, és a' pénz' belső minémiségére, terjednek-ki. 22) A' Státustanátsban elintéztetett törvények a' Király' parantsolatjára a' Dieta eleibe terjesztetnek, a' Követek Kamarájában titkos voksolás és a' voksok' többsége szerént megfontoltatnak, 's az után a' Szenátus' eleibe küldtetnek meghatározás végett.

V. ik Titulus. 23) A' Szenátusról. A' Szenátus 18 tagokból, u. m. 6 Püspökökből, 6 Palatinusokból, és 6 Kastellánokból áll. 24) A' Palatinusok és Kastellánok a' Király által neveztetnek-ki. A' Püspököket a' Király választván a' Szent Szék által tétetnek be. 25) A' Szenátusban annak egyik tagja ülőlől, a' kit a' Király nevez-ki. 26) A' Szenátori hivatal holtig tart. 27) A' Követek Kamarájában megfontoltatott törvényintézetek, mint feljebb mondatott, a' Szenátusban határozatnak-meg végképpen. 28) A' Szenátus a' következendő esetekben nem erősíti meg az elintéztett törvént — a) ha az nem a' Constitutzióban meghatározatva lévő módok szerént vétetett fontolás alá, vagy ha a' tanátskozás valamely erőszakos tselekedet által megzavartatott — b) ha tudára esik a' Szenátusnak, hogy a' törvényintézet nem a' voksok többsége által állittatott-meg a' Követek Kamarájában — c) ha a' Szenátus úgy talál vélekedni, hogy a' meghatározatandó törvény, a' Státus bátorságával, vagy a' jelen való Constitutiónak Statutumaiival ellenkezik. 29) Midőn a' Szenátus ezen okok közzül valamelyikre nézve

valamely törvényintézetől annak megerősítettét megtagadja: meghatalmazza tanátslása által a Királyt, hogy a Követeknek azon törvény éránt tartott tanátskozásokat tegye semmivé. 30) Midőn a Szenátusnak ezen megtagadása, a' feljebb meghatározott esetek között valamelyiken fundalódik, a' Király a' Státustanátsnak előre való meghalgtatása után ismét vizfza küldheti azon törvényintézetet a' Követeknek Kamarájokba, olyan intéssel, hogy tanátskozásaikban rendettartsanak. Ha az előbbeni rendeletlenség azonközben ismét elő talál fordulni, ezen esetben a' Követek Kamarája el van ofzlatatva, és a' Király új Követeknek válfzttatások felől tetzen rendelést. 31) Egy ilyen esetben a' Finantziát illető törvény egy efszttendőre, a' mint van úgy hagyatik (prorogáltatik) 's a' polgári és büntető törvények változás nélkül folytattatnak. 32) Ha a' Szenátus valamely törvényintézetől a' maga helybehagyását megtagadja, a' Király ekkör és minden esetben nevezhet új Szenátorokat is: de a' kiknek számok azon közben, 6 Püspöknél, 12 Palatinúsnál, és 12 Kastellánnál többől nem állhat. 33) Midőn a' Király ezen jusát gyakorlásba vette, a' Szenátusban azután megüressülendő helyek nem töltetethetnek-bé, mind addig, míg a' Szenátus' tagjainak számok ismét a' 18-ra le nem szállott. 34) Minekutánna a' Szenátus egy törvényintézetet megerősített, vagy a' Király azt a' Szenátusban folyt tanátskozás ellen is, mint törvént kihirdettette, ekkör már ezen intézet mint törvény úgy tartatik, és kötelező erővel bír.

VI-dik Titulus. A' Követeknek Kamarájokról. 35) Ezen Kamara áll — a) 60 Követekből, a' kik a' Dietátskák vagy a' Kerületeknek nemes gyűléseik által választatnak, minden Kerülethől egyegy Követ választódván. A' választatott Követnek leg alább 24 esztendősnak kell lenni, önön jussaival élni, vagy a' kisebb idő (minorrennitas) alól feloldoztatva lenni. — b) 40 Követekből, a' kik a' Közönségek által választatnak. 36) Az egész Warschauer Hertzegség 40 Közönségekre osztatik-fel, a' mellyek között 8-tzat Warschau várossa, 32-töt a' többi vidékek foglalnak magokban. 37) Minden Közönségben kell leg alább 600 olyan polgároknak találtatni, a' kik voksolásbéli jussal bírnak. 38) A' Követek Kamarájának tagjai 9 esztendőig maradnak hivatalokban; egy-harmad-részeit ujjíttatnak-meg minden 3 esztendő-múlva: melyhez keppest az első rendbéli Követek között egy harmad rész csak 3, a' másik harmad rész 6 esztendőig alatt marad hivatalában. Az ezen két elsőbb időpontokban kilépendő tagoknak laistromjok, sorsvonás által határozatnak-meg. 39) A' Követek Kamarájában egy Marschal ülőlől, a' ki ezen Kamarának tagjai között választatik, és a' Király által neveztetik - ki. 40) A' Követek' Kamarája azon törvényintézetek felett tanátskozik, mellyek azután helybehagyás végett a' Szenátus eleibe terjesztetnek. 41) Ezen Kamara minden ülésének alkalmatosságával 3 Commissiót nevez - ki, a' mellyek öt-öt tagokból állanak; egygyet t. i. a' Finantziára, másikat a' polgári, és harmadikat a' büntető törvényhozásra nézve. A' Marschal adatja hírül a' Státustanátsnak, hogy

ezen Commissiók már kineveztetve legyenek. 42) Midőn a' Státustanátsban valamely törvényintézet elkészül, azt azon Minister, a' kinek keze alatt azon tárgyak folynak, a' mellyek közzé ezenintézet is tartozik, egy Instantzia-Mester általküldi-el azon Commissióhoz, a' mely eleibe az ezen színű tárgyak tartoznak. Ha a' Commissiónak valamely megjegyzései vannak ezen törvényintézetre nézve, ezek eránt a' nevezett Ministernél jelenik-meg, a' hol jelen lehet ezen alkalmatossággal az említett Instantzia-mester is. 43) Ha a' Commissió megmarad a' maga jegyzései mellett, és kívánnya, hogy a' törvényintézetben változás tétetődjön, a' Minister jelentést teszen a' dolog felől a' Státustanátsban. Ezen esetben a' Státustanáts hébotsáthatja magához a' Commissió tagjait, hogy egygyütt a' törvényintézetben tétetődhető változásokat megfontólják. 44) Minekutánna mind ezek véghez mennek, végsű határozást teszen a' Státustanáts a' törvényintézet felől, 's, a' Követek Kamarája eleibe küldi azt, további megvizsgáltság végett. 45) A' Státustanáts tagjai, született tagjai egyfzersmind a' Követek Kamarájának is. Ülések és voksok van abban. 46) Tsak a' Státustanáts tagjai és a' Követek közzül kineveztetett Commissióknak tagjaik birnak azon jussal, hogy a' Követek Kamarájában beszédeket tarthassanak, annak megmútatására, hogy a' kérdésben forgó törvényintézet eránt való megegyezésből mitsoda hasznok, vagy az a' felett eshető meghasonlásból mitsoda károk következhetnek. Semmi más tag nem tarthat a' törvényintézetre nézve be-

szédet a' gyűlésben. 47) A' Commissiók tagjaik között mindenik ki mondhatja a' maga tulajdon vélekedését; többek akár kevesebbek értsenek véle egygyet a' Commissió tagjai között: a' Státustanáts tagjai ellenben csak a' törvényintézet mellett, vagy annak javaslására tarthatnak bevédeket. 48) Midőn a' Marschal, mint a' Kamara' előlülője úgy itél, hogy a' dolog már elegendőképpen meg fontóltatott légyen, a' vételkedést félbe szakasztathatja, és a' törvényintézetet határozás alá vétetheti. A' határozás titkos voksolás és a' voksoknak többsége által esik. 49) Meghatározatván a' törvény, azonnal által adatja azt a' Követek Kamarája a' Szenátusnak. —

(A' többi következik.)

Tudományos Tudósítás.

Egy új magyar munka jött ki, melynek homlokírása: A' Jegyesek Carthágóban, vagy: A' nagy Scipio. Eredeti munka, készítette Gorové László született Szamosújvári Erdélyi fi. — A' könyv előtt (mely nagyobb nyóltzad réthben több harmintz árkusóknál) egy igen gyönyörű réz kép vagyon, melyhez hasonlót még magyar könyv előtt talám eddig - élé nem is lehetett látni. — A' történet a' második Punicumi, vagy Carthagói háború idejéből való, és Scipionak nagy tetteit foglalja magában, úgy hogy ugyan abból egyfzersmind a' Carthagóbielieknek, és azok Szövetségeseinek a' Romaiak ellen viseltető gyűlölségek ki tettzene. Ugyan ez a' gyűlölség egéfszen meg gyökerezett vala a' Hertzegi Jegyesekben is. Kiknek egymáshoz való hívségek, nagy, ne-

héz, és sok próbákat állott ki; miglen végre Scipiónak nagy lelküisége mindent megváltóztatott. Diadalmat vett ennek a fiatal vezérnek fegyvere egész Spanyol Országon, és Afrikának egy részén. Meg mutatta pedig, hogy a' győzedelem őtet kevélyé nem tette, mert győzedelmével vízfíza nem élt. —

A' történetben mind felséges személyek fordulnak elé, maga a' könyv valóságos történeten épül. — A' ki a' Romaiaknak szertartásaikat, és szokásaikat nem tudja, azoknak egy részét itt fel találja a' történt dolgokkal öfzve elegyítve. Nem külömben az akkori időben élt külső nemzeteknek gondolkozások módját is ki tanulhatja.

Azönban a' vízfzontagságok olyanok benne, hogy az Olvasót a' kimenetel felett áthatatossan függőbe tartják. Minden izikkely új új eseteket foglal magában, miglen a' dolgok nem reménylett módon sejtődnek ki. — Vagynak a' munkában néhány hasznos tárgyakról való jegyzések. — Külömben a' szerzőnek írása módja rövid, de nyomos. Ugy igyekszik beszélni, valamint a' tárgy, és az akkori világ nyelve hozta magával, közbe-közbe hintvén, a' maga észre vételeit, vagy is erköltsös jegyzéseit akkor, midőn egy különös indulat, vagy tselekedet fordul elé, hogy az olvasó velősebben nem tsak külső szin szerént itélhessen a' történt dolgokról. Reménylette az író, hogy szerzeménnye így nagyobb bé nyomást fog tenni.

A' könyvnek árra kötetlen 2 for. 50 xr; és nem tsak Pesten minden könyvárosoknál találta-tik, hanem mind a' két Magyar Hazába is szélyel küldettetett.